

16.10.2013

B7-0472/2013

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan mukaisesti

SWIFT-sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä Yhdysvaltojen kansallisen turvallisuusviraston harjoittaman valvonnan vuoksi
(2013/2831(RSP))

**Alexander Alvaro, Sophia in 't Veld, Renate Weber, Gianni Vattimo,
Marielle de Sarnez**
ALDE-ryhmän puolesta

B7-0472/2013

Euroopan parlamentin päätöslauselma SWIFT-sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä Yhdysvaltojen kansallisen turvallisuusviraston harjoittaman valvonnan vuoksi (2013/2831(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 16 artiklan,
- ottaa huomioon SEUT:n 87 artiklan,
- ottaa huomioon SEUT:n 225 artiklan,
- ottaa huomioon SEUT:n 226 artiklan,
- ottaa huomioon SEUT:n 218 artiklan,
- ottaa huomioon SEUT:n 234 artiklan,
- ottaa huomioon SEUT:n 314 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välillä tehdyn sopimuksen rahaliikenteen sanomanvälitystietojen käsittelystä ja siirtämisestä Euroopan unionista Yhdysvaltoihin terrorismin rahoituksen jäljittämishojelman tarkoituksiin¹,
- ottaa huomioon 4. heinäkuuta 2013 antamansa päätöslauselman Yhdysvaltojen Kansallisen turvallisuusviraston (NSA) seurantaohjelmasta, eri jäsenvaltioiden seurantaelimistä ja niiden vaikutuksesta EU:n kansalaisten yksityisyydensuojaan²,
- ottaa huomioon 13. heinäkuuta 2010 annetun neuvoston päätöksen 2010/412/EU terrorismin rahoituksen jäljittämishojelmaa varten tapahtuvaa rahaliikenteen sanomanvälitystietojen käsittelyä ja siirtämistä Euroopan unionista Yhdysvaltoihin koskevan Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välisen sopimuksen tekemisestä³ sekä siihen liittyvät komission ja neuvoston julkilausumat,
- ottaa huomioon 17. syyskuuta 2009 antamansa päätöslauselman suunnitellusta kansainvälisestä sopimuksesta, joka koskee rahaliikenteen sanomanvälitystietojen antamista Yhdysvaltojen valtiovarainministeriön käyttöön terrorismin ja sen rahoituksen estämiseksi ja torjumiseksi⁴,
- ottaa huomioon 11. helmikuuta 2010 antamansa lainsäädäntöpäätöslauselman ehdotuksesta neuvoston päätökseksi rahaliikenteen sanomanvälitystietojen käsittelyä ja

¹ EUVL L 195, 27.7.2010, s. 5.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0322.

³ EUVL L 195, 27.7.2010, s. 3.

⁴ EUVL C 224 E, 19.8.2010, s. 8.

siirtämistä Euroopan unionista Yhdysvaltoihin terrorismin rahoituksen jäljittämishojelman tarkoituksiin koskevan Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välisen sopimuksen tekemisestä¹,

- ottaa huomioon 5. toukokuuta 2010 antamansa päätöslauselman komission suosituksesta neuvostolle komission valtuuttamisesta aloittamaan neuvottelut Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välisestä sopimuksesta, jolla rahaliikenteen sanomanvälitystietoja luovutetaan Yhdysvaltain valtiovarainministeriölle terrorismin ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi²,
- ottaa huomioon 8. heinäkuuta 2010 antamansa lainsäädäntöpäätöslauselman ehdotuksesta neuvoston päätökseksi terrorismin rahoituksen jäljittämishojelmaa varten tapahtuvaa rahaliikenteen sanomanvälitystietojen käsittelyä ja siirtämistä Euroopan unionista Yhdysvaltoihin koskevan Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välisen sopimuksen tekemisestä³ ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan antaman suosituksen,
- ottaa huomioon 30. maaliskuuta 2011 annetun selvityksen (SEC(2011)0438 ja 14. joulukuuta 2012 annetun selvityksen (SWD(2012)0454), jotka koskevat rahaliikenteen sanomanvälitystietojen käsittelyä ja siirtämistä Euroopan unionista Yhdysvaltoihin terrorismin rahoituksen jäljittämishojelman tarkoituksiin koskevan Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välisen sopimuksen täytäntöönpanon yhteistä uudelleenarviointia,
- ottaa huomioon Europolin yhteisen valvontaelimen marraskuussa 2010 tekemän tutkimuksen perusteella laaditun ja 1. maaliskuuta 2011 julkaistun selonteon siitä, miten Europol on pannut terrorismin rahoituksen jäljittämishojelman täytäntöön,
- ottaa huomioon Europolin yhteisen valvontaelimen 14. maaliskuuta 2012 antaman julkilausuman terrorismin rahoituksen jäljittämishojelman täytäntöönpanosta,
- ottaa huomioon Europolin yhteisen valvontaelimen 18. maaliskuuta 2013 julkaiseman kolmannen arvion siitä, miten Europol on hoitanut terrorismin rahoituksen jäljittämishojelman täytäntöönpanoa koskevia tehtäviään,
- ottaa huomioon 18. huhtikuuta 2011 päivätyn kirjeen, jonka Alankomaiden tietosuojavaltuutettu Paul Breitbarth lähetti terrorismin rahoituksen jäljittämishojelmaa käsittelevän EU:n uudelleenarviointiryhmän valtuuskunnan johtajalle,
- ottaa huomioon 7. kesäkuuta 2011 päivätyn kirjeen, jonka Jacob Kohnstamm lähetti 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän puolesta Yhdysvaltojen valtiovarainministeriön apulaispääsihteerille,
- ottaa huomioon 21. joulukuuta 2012 päivätyn kirjeen, jonka Jacob Kohnstamm lähetti 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän puolesta kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja

¹ EUVL C 341 E, 16.12.2010, s. 100.

² EUVL C 81 E, 15.3.2011, s. 66.

³ EUVL C 351 E, 8.7.2010, s. 453.

sisäasioiden valiokunnan puheenjohtajalle Juan Fernando López Aguilarille,

- ottaa huomioon 12. syyskuuta 2013 päivätyn kirjeen, jonka komission jäsen Malmström lähetti Yhdysvaltojen valtiovarainministerin alivaltiosihteerille David Cohenille, sekä alivaltiosihteerin Cohenin 18. syyskuuta 2013 antaman vastauksen,
- ottaa huomioon 13. heinäkuuta 2011 annetun komission tiedonanto "EU:n terrorismin rahoituksen jäljittämisyjärjestelmä: käytettävissä olevat vaihtoehdot" (COM(2011)0429),
- ottaa huomioon kirjalliset kysymykset E-11200/2010, E-2166/2011, E-2762/2011, E-2783/2011, E-3148/2011, E-3778/2011, E-3779/2011, E-4483/2011, E-6633/2011, E-8044/2011, E-8752/2011, E-617/2012, E-2349/2012, E-3325/2012, E-7570/2012 ja E-000351/2013,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan,
 - A. ottaa huomioon, että Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välinen sopimus rahaliikenteen sanomanvälitystietojen käsittelystä ja siirtämisestä Euroopan unionista Yhdysvaltoihin terrorismin rahoituksen jäljittämishojelman tarkoituksiin (jäljempänä: ”sopimus”) tuli voimaan 1. elokuuta 2010;
 - B. toteaa, että lehtitietojen mukaan Yhdysvaltojen Kansallisella turvallisuusvirastolla (NSA) on ollut suora pääsy eräiden yksityisten yritysten tietotekniikkajärjestelmiin ja että se on päässyt suoraan käsiksi kansainvälisiä sanomanvälityspalveluja tarjoavan palveluntarjoajan hallussa oleviin, kyseisen sopimuksen piiriin kuuluviin rahaliikennetietoihin ja niiden liitännäistietoihin,
 - C. muistuttaa kehottaneensa Yhdysvaltojen Kansallisen turvallisuusviraston (NSA) valvontaohjelmasta, eri jäsenvaltioiden valvontaelimistä ja niiden vaikutuksesta EU:n kansalaisten yksityisyydensuojaan 4. heinäkuuta 2013 antamassaan päätöslauselmassa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa tekemään kattavan tutkimuksen asiasta yhteistyössä kansallisten parlamenttien ja komission perustaman, EU:n ja Yhdysvaltojen välisen asiantuntijaryhmän kanssa ja raportoimaan siitä vuoden loppuun mennessä;
 - D. ottaa huomioon, että sen jälkeen kun väliaikainen terrorismin rahoituksen jäljittämishojelmaa koskeva sopimus oli hylätty, Euroopan parlamentin enemmistö antoi hyväksyntänsä nykyiselle terrorismin rahoituksen jäljittämishojelmalle ainoastaan sillä edellytyksellä, että EU:n kansalaisten henkilötietojen suojaa ja yksityisyydensuoja vahvistetaan;
 - E. ottaa huomioon, että Yhdysvaltojen valtiovarainministeriö on soveltanut suureen määrään tätä sopimusta koskevia tietoja ”EU Secret” -luokitusta;
 - F. ottaa huomioon, että 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän mukaan nykyiset tiedonsaantia koskevat menettelyt saattavat olla epäasianmukaisia, sillä ne saattavat käytännössä estää tietojen oikaisemista, poistamista ja suojaamista koskevan oikeuden toteutumisen;

- G. panee merkille, että vaikka sopimuksessa komission mukaan määrätään tietojen siirtoa koskevista tiukoista suojoimista, komissio myöntää, että Euroopan unionin pitkän aikavälin tavoitteena on perustaa terrorismin rahoituksen jäljittämishjelmaa vastaava oma järjestelmä, joka mahdollistaisi tietojen valikoimisen Euroopan unionin alueella;
- H. ottaa huomioon, että komissiota oli pyydetty toimittamaan 1. elokuuta 2011 mennessä parlamentille ja neuvostolle ehdotus tietojen poiminta unionin alueella koskevaksi oikeudelliseksi ja tekniseksi järjestelmäksi sekä 1. elokuuta 2013 mennessä edistymiskertomus sopimuksen 11 artiklan mukaisen vastaavan EU-järjestelmän kehittämisestä;
- I. toteaa, että komissio ei ole antanut ehdotusta tietojen poimimista EU:n alueella koskevaksi oikeudelliseksi ja tekniseksi järjestelmäksi, mutta se antoi 13. heinäkuuta 2011 kuvauksen erilaisista toimenpiteistä, joita se on toteuttanut tällaisen järjestelmän luomiseksi, tiedotti alustavista tuloksista ja esitti eräitä teoreettisia vaihtoehtoja terrorismin rahoituksen eurooppalaiseksi jäljitysjärjestelmäksi menemättä kuitenkaan yksityiskohtiin;
- J. toteaa, että edistymiskertomusta sopimuksen 11 artiklan mukaisen vastaavan EU-järjestelmän kehittämisestä ei ole esitetty;
- K. katsoo, että komission yksiköiden ja Yhdysvaltojen hallinnon keskenään käymiä keskusteluja ei voida pitää tutkintana ja että niissä on vain luotettu Yhdysvaltojen antamiin lausuntoihin;
1. katsoo, että koska EU:n yhtenä keskeisenä pyrkimyksenä on edistää yksilöiden vapautta, kyseisen vapauden takaavat turvatoimet, myös terrorisminvastaiset toimet, on toteutettava oikeusvaltion periaatteiden mukaisesti ja että tällöin on noudatettava perusoikeuksia koskevia velvoitteita, kuten yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevia velvoitteita;
 2. toteaa, että kaikessa henkilötietojen siirrossa, myös tietojen massasiirrossa, on noudatettava unionin lainsäädäntöä ja kansallista lainsäädäntöä sekä perusoikeuksia koskevia velvoitteita, kuten yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevia velvoitteita;
 3. on erittäin huolissaan äskettäin julkisuuteen tulleista asiakirjoista, joiden mukaan NSA olisi päässyt suoraan käsiksi rahaliikennettä koskeviin sanomiin ja niitä koskeviin tietoihin, koska tämä rikkoisi selvästi sopimusta ja etenkin sen 1 artiklaa;
 4. edellyttää, että paikalla teetetään täydellinen tekninen tutkimus syytöksistä, joiden mukaan Yhdysvaltojen viranomaiset ovat päässeet tietoihin luvottomasti tai että ne ovat saattaneet luoda SWIFT-palvelimiin takaportteja; edellyttää, että tutkinnan suorittavat riippumattomat tietotekniikan ja verkkoturvallisuuden asiantuntijat, kuten Europolin verkkorikostorjuntakeskus;
 5. pitää valitettavana, että Alankomaiden viranomaiset ovat kieltäytyneet suorittamasta teknistä tutkintaa paikalla, koska Alankomaiden hallitus vastaa SWIFT-palvelimien ylläpidosta;

6. pitää myös valitettavana, että yksikään jäsenvaltio ei ole pyytänyt Europolin verkkorikostorjuntakeskusta tekemään tällaista tutkimusta; pitää huolestuttavana, että tosiseikkoja ei ole voitu todentaa, koska tekniset asiantuntijat eivät ole tutkineet asiaa;
7. odottaa sopimuksen kaikkien osapuolien varmistavan
 - että kaikki EU:n alueella tallennetut sopimuksen 1 artiklan mukaiset rahaliikennettä koskevat ja niihin kytkeytyvät tiedot kuuluvat poikkeuksetta sopimuksen 5 artiklassa tarkoitettujen turvatoimien piiriin
 - että sopimuksen 4 artiklan mukaiset pyynnöt eivät ole epämääräisiä, vaan ne pyritään rajaamaan mahdollisimman tarkasti
 - että 4 artiklassa tarkoitettua ilmausta "on rajattava mahdollisimman tarkasti" olisi tulkittava samaan tapaan kuin 5 artiklan kohdalla tehdään
 - että yleisölle ilmoitetaan niiden rahaliikennetietojen määrä, joihin on päästy käsiksi
 - että tietoihin pääsyä, oikaisemista, poistamista ja suojaamista koskeva oikeus toteutuu täysimääräisesti
 - että komission nimittämällä pysyvällä valvojalla on täydet valtuudet arvioida reaaliaikaisesti ja jälkikäteen kaikkia annettuihin tietoihin tehtyjä hakuja, estää kaikki 5 artiklan vastaisilta vaikuttavat haut ja tehdä niitä koskevia tiedusteluja sekä pyytää tarvittaessa lisäperusteluja terrorismiyhteyksiä koskeville epäilyille;
8. toteaa, että Yhdysvaltojen kanssa tehtävien tietojen vaihtamista koskevien sopimusten on perustuttava johdonmukaiseen tietosuojajärjestelmään, jossa huolehditaan oikeudellisesti sitovista henkilötietojen suojaa koskevista normeista, mukaan lukien käyttötarkoitusten rajaaminen, tietojen pitäminen mahdollisimman niukkoina, saatavuus, korjaaminen, poistaminen ja muutoksenhakukeinot;
9. on huolissaan siitä, että sopimusta ei ole pantu täytäntöön sen määräyksien mukaisesti eikä etenäkään sen 1, 4, 12, 13, 15 ja 16 artiklan mukaisesti; pyytää siksi komissiota antamaan sopimuksen soveltamisen keskeyttämistä koskevan lainsäädäntöehdotuksen;
10. katsoo, että komission tiedonanto EU:n terrorismin rahoituksen jäljittämisjärjestelmästä on epäasianmukainen pohja yksityiskohtaisempien neuvottelujen käymiselle; kehottaa siksi komissiota antamaan viipymättä uuden lainsäädäntöehdotuksen tietojen poimintaa EU:n alueella koskevasta oikeudellisesta ja teknisestä järjestelmästä;
11. kehottaa painokkaasti kolmea toimielintä harkitsemaan, mitä ihmisoikeuksia koskevia seuraamuksia aiheutuu kaikista tulevista tietojenvaihtoa koskevista vaihtoehdoista, joissa olisi noudatettava täysin tietosuojan periaatteita, etenkin tietojen tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden kannalta;
12. korostaa, että kaikkien perusoikeuksia ja -vapauksia rajoittavien toimenpiteiden tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kaikki nykyiset terrorismin ja vakavana rikollisuuden torjuntaa koskevat turvatoimet; katsoo siksi, että

kaikkien uusien terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjuntaa koskevien toimenpide-ehdotusten tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta on arvioitava entistä tiukemmin; vastustaa siksi suuntausta, jossa jokainen turvatoimi hyväksytään ilman erillistä harkintaa, jos sen yhteydessä viitataan terrorismin tai vakavan rikollisuuden torjuntaan;

13. odottaa, että kaikissa tietojen poimintaa EU:n alueella koskevasta oikeudellisesta ja teknisestä järjestelmästä annettavissa lainsäädäntöehdotuksissa varmistetaan
 - että eurooppalaista tietosuojalainsäädäntöä noudatetaan kokonaisuudessaan
 - että mitään yhtenäisen euromaksualueen (SEPA) rahaliikennetietoja tai kansallisia rahaliikennetietoja ei poimita riippumatta järjestelmästä, jossa niitä käsitellään
 - että mitään tietoja ei poimita tai säilytetä ilman etukäteen annettua hyväksyntää;
14. edellyttää edellä mainitun johdosta, että komissio keskeyttää väliaikaisesti sopimuksen soveltamisen, ja että soveltamisen jatkamista koskevat neuvottelut käynnistetään vasta seuraavien edellytysten täytyttyä:
 - on saatu täydellinen ja kattava selvitys siitä, onko jokin Yhdysvaltojen hallinnon virasto tai vastaava taho päässyt luvattomasti tämän sopimuksen piiriin kuuluviin rahaliikennetietoihin ja rikkonut täten kyseistä sopimusta
 - näin syntynyt tilanne korjataan täysin
 - sopimuksen 1, 4, 12, 13, 15 ja 16 artiklan täytäntöönpanoa analysoidaan täysimääräisesti ja asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi esitetään ratkaisu
 - komissio antaa lainsäädäntöehdotuksen tietojen poimintaa EU:n alueella koskevasta oikeudellisesta ja teknisestä järjestelmästä;
15. kehottaa edellä mainitun perusteella neuvostoa ja jäsenvaltioita myöntämään Europolin verkkorikostorjuntakeskukselle valtuudet tutkia syytöksiä, joiden mukaan sopimuksen piiriin kuuluviin rahaliikennetietoihin on päästy luvattomasti;
16. katsoo, että vaikka parlamentilla ei ole SEUT:n 218 artiklan nojalla virallisia valtuuksia tehdä aloitetta kansainvälisen sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä tai päättämisestä, komission on reagoitava, jos parlamentti vetää tukensa joltain tietyltä sopimukselta; tähdentää, että parlamentti ottaa kyseistä sopimusta koskevat komission ja neuvoston reaktiot huomioon harkitessaan seuraavan kerran, antaako se suostumuksensa tuleville kansainvälisille sopimuksille vai ei;
17. edellyttää, että kaikki asiaa koskevat tiedot ja asiakirjat toimitetaan välittömästi parlamentin arvioitavaksi;
18. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle ja Europolille.